efter procesreglementets artikel 70 bærer institutionerne imidlertid selv de af dem afholdte udgifter i de sager, der er anlagt af Fællesskabets ansatte.

På grundlag af disse præmisser,

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN

1. **Sagsøgte frifindes.**

2. **Hver af parterne bærer sine omkostninger.**

Lecourt Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart Donner Monaco

Pescatore Kutscher Sørensen O'Keeffe

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 18. marts 1975.

A. Van Houtte
Justitssekretær

R. Lecourt
Præsident

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT A. TRABUCCHI FREMSAT DEN 26. FEBRUAR 1975 [1]

Høje Ret.

I denne sag, hvor jeg skal fremsætte mit forslag til afgørelse, vil jeg, uanset der er rejst indsigelse mod sagens antagelse til realitetsbehandling, straks gå igang med en drøftelse af realiteten.

Ganske vist forudsætter en logisk sagsbehandling, at formalitetsspørgsmålene først undersøges, for kun når de er besvaret, kan Domstolen tage stilling til realiteten. Men i en sag som denne, hvor mere end 500 tjenestemænd ved Kommissionen har forelagt et retsspørgsmål for at

1 — Oversat fra italiensk.

søge løsningen af et problem, der må betegnes både som økonomisk og moralsk, mener jeg, at endog den sædvanlige logiske rækkefølge, som altså også er den juridiske, for en gangs skyld kan vendes om i betragtning af, at et særligt forhold gør sig gældende. Efter min mening er løsningen på det egentlige problem nemlig så sikker, at jeg ud fra enhver betragtning allerførst må tage stilling til det og foreslå Dem en afgørelse, der i sit perspektiv går ud over enhver normal opdeling af sagsbehandlingen.

Der er nedlagt påstand om annullation af de beslutninger, hvorved Kommissionen foretog tilbageholdelse i sine tjenestemænds løn for de sidste to dage af en strejke, der fandt sted fra den 11. til den 15. december 1972.

Dersom det var nødvendigt at gennemgå alle aspekter i strejketemaet, ville der være mange problemer at behandle; man kan begynde med spørgsmålet om, hvorvidt tjenestemænd ved Fællesskabet lovligt kan strejke, når der ikke foreligger retsregler herom. Jeg mener, at selv for dette vigtige emne må det være tilstrækkeligt at beskrive hovedtrækkene ved dette fænomen i vore samfund.

Hvad er i grunden en strejke?

Den koordinerede arbejdsnedlæggelse til gennemførelse af en fagforenings formål bør visselig ikke betragtes som en sum af individuelle krænkelser af arbejdsforholdet. Den moderne stats samfundsmæssige virkelighed har skabt dette særlige fænomen, der efter sin fremtræden må betragtes som et middel, som arbejdstagerne benytter sig af til opnåelse af et kollektivt formål. Under denne synsvinkel kendetegnes strejken ved sin egen samfundsmæssige karakter, og er således et efter indhold og virkninger velafgrænset fænomen. Vedrørende det omtalte fænomen er det i dag den normale og generelle antagelse, at en arbejdsnedlæggelse fornuftigvis — i det mindste hvis man ikke vil vende op og ned på den sædvanlige logiske orden — for de enkelte deltagere medfører, at der ikke udbetales løn for det arbejde, man netop gennem aktionen ikke har villet udføre. Hvis denne omstændighed ikke var til stede, ville begrebet strejke miste enhver mening og, ville jeg sige, sin egentlige moralske begrundelse; strejken ville ikke længere kunne betragtes som et berettiget kollektivt kampmiddel i henhold til en dynamisk og vid juridisk opfattelse af arbejdsforholdet, men ville blot være en afvisning af en retlig forpligtelse. Under en sådan synsvinkel måtte man så meget mere beskytte modparten, arbejdsgiveren, som ikke ville kunne acceptere en udtrykkelig krænkelse af de regler, der binder ham til den enkelte arbejder.

Hvis der altså både ses bort fra dybere overvejelser om det lovlige i, at ansatte under det offentlige tager et sådant socialt kampmiddel i anvendelse og fra, at tjenestemandsvedtægten er tavs, forekommer det sikkert og indiskutabelt, at da det drejer sig om en strejke, som er iværksat af arbejdstagere, kan disse ikke gøre krav på betaling for strejkedagene for et arbejde, der ikke er udført, og er beløbet udbetalt, kan de følgelig ikke modsætte sig dets tilbagesøgning i form af løntilbageholdelse i medfør af vedtægtens artikel 85. Denne antagelse, der er begrundet ved selve arten af det middel, som fagforeningen valgte, går i øvrigt videre end den opfattelse, der støttes på teorien om »præsteret arbejdsydelse«.

Ovenstående er tilstrækkeligt til at erklære, at sagsøgerens krav savner fornødent grundlag.

Under en mere begrænset og traditionel synsvinkel kunne man desuden anføre, at det almindelige princip om, at ydelserne skal være gensidige, hvilket også gælder i offentretlige arbejdsforhold, er accepteret i Fællesskabets tjenestemandsvedtægt, således som det fremgår af artikel 40, hvorefter tjenestemanden ikke har krav på løn under en periode med tjenestefrihed af personlige årsager, og af artikel 42,

hvorefter den tjenestemand, der indkaldes til aftjening af værnepligt, ophører med at oppebære vederlag, mens bestemmelserne i vedtægten om avancement til et højere løntrin og forfremmelse dog fortsat finder anvendelse på ham.

I betragtning af, at en strejke nødvendigvis må have en kollektiv karakter, kan man ikke engang ved analogi godtage sagsøgernes anbringende efter vedtægtens artikel 60, der er opfattet med henblik på individuelle handlinger af en hel anden type.

Det har været på tale, at løntilbageholdelsen skulle have karakter af sanktion, fordi de tjenestemænd, der ophørte med strejken fra den 14. december, ikke blev ramt af den; der har også været talt om forskelsbehandling, fordi der i andre tilfælde eller af andre institutioner ikke skulle være foretaget tilbageholdelse. Det er ikke min, og jeg mener, at det ej heller er Deres opgave at undersøge, hvorfor den sagsøgte institution selv eller andre af Fællesskabets institutioner ikke holdt alle de strejkendes løn tilbage. Det kan formodes, at særlige motiver førte til de trufne beslutninger. I hvert er det sikkert, at uanset at Fællesskabets institutioner undertiden har afstået fra en rigorøs anvendelse af et retligt set sikkert kriterium, er dette forhold alene ikke en tilstrækkelig hjemmel til, at der gøres andre undtagelser fra reglen, når ikke disse har nogen særlig berettigelse.

På grundlag heraf foreslår jeg, at sagsøgte frifindes med de deraf flydende retsvirkninger.